

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ РИЗИКАМИ

**Методичні рекомендації
до виконання курсових робіт
для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
другого (магістерського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017**

УДК 336.77(07.034)

У67

Укладач В. О. Дзеніс

Затверджено на засіданні кафедри банківської справи.
Протокол № 1 від 25.08.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Управління банківськими ризиками : методичні рекомендації
У67 до виконання курсових робіт для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. В. О. Дзеніс. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 46 с.

Подано тематичний план курсових робіт з навчальної дисципліни, рекомендації до виконання, структурні елементи курсової роботи, вимоги до оформлення, критерії оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" другого (магістерського) рівня.

УДК 336.77(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

У ході своєї діяльності банківські установи завжди прагнуть отримати якомога більший прибуток. У процесі досягнення цієї мети треба враховувати появу можливого ризику. Ризик банківської діяльності – це ймовірність того, що фактичний прибуток банку виявиться менше запланованого або очікуваного. Тобто, чим вище очікуваний прибуток, тим вище ризик. Процес управління банківськими ризиками – це перш за все вміння керувати ризиком із метою його мінімізації, пов'язано цей факт із тим, що в економічному середовищі не можливо повністю відмовитися від ризику.

Набути професіональної здатності кваліфікованого управління ризиками в банківській сфері, тобто оволодіти компетентностями за цим напрямом, студент зможе в ході вивчення дисципліни "Управління банківськими ризиками". Оволодіти необхідною теоретичною базою і практичними навичками за цим курсом студент має можливість під час аудиторних занять. Однак треба враховувати важливість самостійної роботи студента в позааудиторні години з науковими джерелами, як одного з напрямів творчої діяльності, під час яких йде процес формування наукового світогляду і опанування студентами другого (магістерського) рівня практичних вмінь і навичок. На етапі захисту курсової роботи студенти отримують досвід виступу перед аудиторією, навички проведення дискусії, вміння захищати й обґрунтовувати свої наукові інтереси.

Метою методичних рекомендацій із дисципліни є надання студентам знань із загальних основ виконання курсової роботи.

Завданням – засвоєння студентами поняття, мети та специфіки написання курсової роботи; оволодіння знаннями з методики її підготовки та виконання; вивчення вимог до оформлення курсової роботи; набуття вміння щодо її захисту.

Процес вивчення навчальної дисципліни передбачає виконання курсової роботи, яка є одним з етапів формування професійних компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій (НРК) України. НРК покликана вирішувати такі завдання: введення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освітніх послуг із урахуванням вимог роботодавців до знань, вмінь та компетентностей випускників навчальних закладів; забезпечення гармонізації національних норм законодавства у сфері освіти та соціально-трудових відносин; сприяння національному

і міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні. НРК становить системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Це інструмент, призначенням якого є забезпечення ефективної взаємодії сфери освітніх послуг та ринку праці. НРК охоплює весь спектр кваліфікацій, здобутих у процесі формального, неформального, інформального навчання, зокрема загальної середньої та вищої освіти і є невід'ємною складовою національної системи кваліфікацій. НРК є цілісною 10-рівневою системою структурованих кваліфікаційних рівнів, урахує національні особливості системи освіти України. Кожен рівень НРК описується в термінах результатів навчання, які визначаються за компетентностями. Компетентність – динамічна комбінація знань, розуміння, вмінь, цінностей, інших особистих якостей, що описують результати навчання за освітньою програмою. Компетентності лежать в основі кваліфікації випускника. Сукупність компетентностей, що формуються у студента під час вивчення кожної дисципліни з навчального плану, формується в термінах: знання – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності; вміння – здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання задач і проблем; комунікація (соціальна компетентність) – взаємозв'язок суб'єктів із метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності; автономність і відповідальність – здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і вирішувати проблеми та відповідати за результати своєї діяльності. З урахуванням сутності зазначених компетентностей та специфіки навчальної дисципліни "Управління банківськими ризиками" написання курсової роботи спрямовано на формування у студентів зазначених груп компетентностей.

Модуль здатності до визначення організація та функціонування системи управління банківськими ризиками містить:

знання:

теоретичних засад економічних ризиків;
процесу управління банківськими ризиками;
особливостей функціонування системи ризик-менеджменту в банку;
ідентифікації банківських ризиків;
методів управління банківськими ризиками.

вміння:

класифікувати банківські ризики;
застосовувати методи визначення економічного капіталу;

розраховувати економічний капітал за окремими видами ризиків;
вирішувати завдання Правлінням банку щодо управління ризиками;
застосовувати математичні методи оцінювання ризиків;
оцінювати складові фактори ризику валютного портфелю банку;
визначати методи управління банківськими ризиками.

комунікацію:

встановлення комунікативного контакту між учасниками системи ризик-менеджменту банку;

донесення інформації про особливості, переваги та недоліки методів управління банківськими ризиками;

автономність та відповідальність:

відповідальність за ухвалення рішень у непередбачуваних умовах;

відповідальність за ухвалення рішень щодо формування організації та функціонування системи ризик-менеджменту в банку;

здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

Модуль здатності до управління банківськими ризиками містить:

знання:

управління інвестиційними ризиками в банку;

хеджування ризиків у банку;

управління фінансовими неціновими ризиками банку;

управління функціональними ризиками банку;

знань етапів проведення контролю за банківськими ризиками.

вміння:

аналізувати ефективність управління інвестиційним портфелем банку;

застосовувати цінову модель ринку капіталу;

застосовувати сучасну портфельну теорію;

аналізувати похідні фінансові інструменти;

застосовувати портфельний підхід до хеджування;

розраховувати ефективність управління хеджевим портфелем банку;

оцінювати кредитний ризик банку;

визначати методи управління кредитним ризиком банку;

розраховувати ефективність управління кредитним портфелем банку;

оцінювати ризик ліквідності за допомогою моделі динамічного індикатора;

управляти функціональними ризиками банку;

здійснювати контроль за банківськими ризиками;

складати інформаційні звіти в системі моніторингу;

комунікацію:

встановлення комунікативного контакту між функціональними підрозділами банку;

донесення інформації про особливості, переваги та недоліки від фахівців внутрішнього контролю банку;

донесення власних висновків та обґрунтованих пропозицій фахівців із моніторингу банківських ризиків;

автономність та відповідальність:

відповідальність за якість результатів розрахунків ефективності управління кредитним ризиком банку;

відповідальність за прийняття рішень в невизначених умовах;

здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

Навчальну дисципліну "Управління банківськими ризиками" зараховано до групи вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки магістрів зі спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" другого (магістерського) рівня. Вона є невід'ємною частиною циклу економічних дисциплін, необхідних працівникам банківських установ та фінансових небанківських інститутів.

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт містять тематичний план курсових робіт, вимоги до виконання та оформлення, структурні елементи курсової роботи, критерії оцінювання знань студентів. Їх розроблено відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти, системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, на базі освітньо-професійної програми підготовки магістрів згідно з Європейською кредитно-трансфертною системою (ЄКТС).

1. Порядок організації виконання та захисту курсової роботи

Згідно з навчальним планом студенти виконують курсову роботу, яка є різновидом індивідуальних завдань інтегрованого навчально-дослідного, творчого чи проектно-конструкторського характеру. Ця праця має на меті не лише поглиблення, узагальнення й закріплення знань студентів із навчальної дисципліни, а й застосування їх під час вирішення конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною та науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології. Таким чином студент формує свою професійну компетентність.

Курсова робота допомагає студентові системно показати теоретичні знання з вивченої дисципліни, оволодіти первинними навичками дослідної роботи, з інформаційними матеріалами, з практичними даними роботи конкретних підприємств галузі, збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки, пропозиції та рекомендації з предмета дослідження.

Перевірка і захист курсової роботи дозволяють проконтролювати знання і вміння студента, правильно організувати дослідну роботу, оформити її результати і показати готовність до виконання підсумкової роботи з фаху.

Виконання курсової роботи повинне сприяти поглибленому засвоєнню лекційного курсу і отриманню навичок у галузі вирішення практичних завдань. Це потребує від студента не тільки знань загальної і спеціальної літератури з теми, а й умінь проводити економіко-математичні, експертні та інші дослідження, пов'язувати питання теорії з практикою, робити узагальнення, формувати висновки та пропозиції.

Курсова робота – це окремий заліковий кредит навчальної дисципліни, що оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності студента. Обсяг часу на виконання та захист курсової роботи студентом є – складова частина часу на самостійну роботу студента в межах обсягу годин, що виділено на дану дисципліну за навчальним планом.

Курсова робота виконується під керівництвом професора, доцента, старшого викладача або викладача кафедри.

Керівник курсової роботи має:

надати консультації щодо уточнення теми курсової роботи та написання її розгорнутого плану, визначення предмета та об'єкта дослідження; зорієнтувати студента щодо збору необхідної для досягнення мети курсової роботи вихідної інформації;

надати рекомендації щодо вибору джерел наукової, методичної та спеціальної літератури;

контролювати виконання окремих етапів роботи;

надавати консультації з приводу виконання розділів курсової роботи, її оформлення та захисту.

2. Зміст і структура курсової роботи

2.1. Вибір теми дослідження

Викладачами кафедри банківської справи розроблено перелік тем курсової роботи за дисципліною "Управління банківськими ризиками" (додаток А). Студенту пропонується в довільній формі, виходячи з власних науково-дослідних інтересів і навчальних уподобань та нахилів, а також враховуючи актуальності теми для практичної банківської діяльності, обрати тему із наведеної в методичних рекомендаціях тематики, за власним бажанням, або за допомогою керівника курсової роботи.

Студент має право запропонувати іншу тему, розроблену самостійно відповідно до наукового інтересу, яка повинна мати теоретичне або практичне значення. У таких випадках він повинен обґрунтувати вибір теми й узгодити її з науковим керівником.

Студенти мають змогу одержувати допомогу від керівника протягом усього періоду виконання курсової роботи.

Після написання студент подає роботу керівнику, який перевіряє:

актуальність і значимість обраної теми;

правильність складення плану і структури роботи, відповідність змісту теми наведеному плану;

глибину розглянутих у темі питань, повноту розкриття змісту теми;

використання статистичного матеріалу, правильність побудованих таблиць, графіків і діаграм та їх аналіз;

ступінь обґрунтування зроблених автором висновків;
самостійність викладу матеріалу;
правильність оформлення роботи;
рекомендації і поради про те, які питання курсової роботи потребують доробки і що саме слід виправити, як краще оформити окремі положення в роботі.

Особливу увагу студент повинен приділити усуненню тих недоліків і зауважень, на які вказує керівник роботи.

Для виправлення помилок і усунення недоліків студент доповнює текст роботи або посилює аргументацію окремих положень. До того ж не можна змінювати тему курсової роботи, необхідно покращити те, що є в курсовій роботі. Якщо потрібно, студент консультується з науковим керівником після рецензування роботи: з'ясовує, які недоліки слід усунути, що доповнити або переробити, як краще підготуватися до захисту.

У кінці перевірки керівник в рецензії робить висновок: "Робота допускається до захисту" чи "Робота не допускається до захисту". Кінцева оцінка курсовій роботі дається після її захисту.

Робота не допускається до захисту в таких випадках:
коли вона не носить самостійного характеру;
написана на основі старих літературних джерел із використанням застарілого статистичного матеріалу;
співпадає за змістом із роботою іншого студента;
основні питання не розкриті, викладені схематично;
в тексті є помилкові положення і висновки;
не використовується статистичний матеріал, відсутні графіки, діаграми, таблиці;
нема зв'язку з практикою;
текст написаний неграмотно, оформлення роботи не відповідає вимогам, які до неї ставляться.

Коли робота не допущена до захисту, вона повинна бути перероблена студентом і знову представлена на кафедрі.

Задача студента під час захисту – показати розуміння конкретного питання, добре володіння матеріалом. Для цього доцільно підготувати усний виступ на 5 – 7 хвилин. У ньому треба обґрунтувати вибір теми, визначити завдання та шляхи їх вирішення, зробити самостійні висновки з проблеми. Треба визначити, які недоліки були відмічені керівником

та як вони були усунені, з якими зауваженнями студент не згоден і чому.

Оцінка за курсову роботу залежить від якості її виконання, наукового рівня, ступеня самостійності, мови і логіки викладання, виступу студента на захисті, відповіді на питання за темою роботи.

Захист і оцінка курсової роботи – це підбиття підсумків самостійної роботи студента. Студент отримує необхідну орієнтацію для організації своєї самостійної роботи в майбутньому, оцінює свої можливості, враховує недоліки, визначає ті моменти, на які слід звернути свою увагу під час подальшого навчання.

Кращі курсові роботи з найбільш актуальних тем, які мають теоретичне і практичне значення, студенти можуть використати як методологічну основу під час написання дипломної роботи, або як базу для складання конкурсної роботи для участі в конкурсах різних рівнів.

2.2. Вступ

Вступ повинен бути стислим (2 – 3 сторінки), але змістовним. У ньому розкривають сутність та стан досліджуваної проблеми і обґрунтовують вибір теми; її актуальність, теоретичне визначення, необхідності проведення дослідження.

Викладаючи вступ треба дотримуватися наступної послідовності:

відомості про структуру курсової роботи;

актуальність теми та необхідність її розробки;

прізвища авторів – вчених, що зробили найбільший внесок у розроблення досліджуваної проблеми;

назвати наукові праці провідних як українських, так і зарубіжних вчених-економістів; які питання до теперішнього часу залишаються дискусійними та маловизначеними;

визначити мета й завдання курсової роботи;

об'єкт та предмет дослідження в курсовій роботі;

назвати, яка методологічна база була використана;

методи дослідження відповідно до визначених завдань;

результати курсової роботи та їх новизна;

ключові слова.

Відомості про структуру курсової роботи містять відомості про обсяг курсової роботи, кількість сторінок, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, кількість джерел згідно з переліком посилань.

Актуальність теми обґрунтовують шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вирішеннями проблеми (відповідно до теми курсової роботи). Обґрунтовується доцільність курсової роботи для розвитку відповідної галузі економіки та розвитку науки в цілому.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми. Наводяться прізвища вчених-економістів, що зробили вагомий внесок у розроблення досліджуваної проблеми.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета роботи зазвичай тісно переплітається із назвою курсової роботи і повинна чітко вказувати, що саме вирішується в роботі.

Не слід формулювати мету як "Дослідження", "Вивчення", тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Завдання треба формулювати у формі перерахунку в межах підрозділів, зазначених у змісті (можна застосовувати фрази: вивчити..., описати..., встановити..., виявити..., вивести залежність..., проаналізувати... та ін.).

Об'єкт і предмет дослідження. **Об'єкт** – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обране для вивчення. **Предмет** міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет співвідносяться між собою як загальне і часткове.

В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме буде досліджено за допомогою того або іншого методу. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів. Вказується інформаційне та програмне забезпечення дослідження курсової роботи.

Основна частина курсової роботи повинна бути обсягом 40 – 50 сторінок і складатися з трьох розділів.

Загальний обсяг курсової роботи складає 50 – 60 сторінок, не враховуючи додатки.

2.3. Теоретична частина курсової роботи

Теоретична частина повинна точно відповідати темі курсової роботи та повністю розкривати її зміст. Для цього слід провести критичний теоретичний аналіз значної кількості літературних джерел з обов'язковим посиланням на них, присвячених дослідженню поставленого в роботі проблеми (мети).

Стисло, критично висвітлюючи роботи науковців та професіоналів, студент повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними. Доцільним є наведення точок зору окремих вчених-економістів та проведення їх аналізу з точки зору достовірності та актуальності таких методик економічного аналізу. Обов'язковим є проведення дослідження хоча б однієї наукової категорії.

У першому розділі необхідно описати вихідну інформацію, яку доцільно використовувати при проведенні економічного аналізу за обраною темою. Студент має визначити: склад вихідної інформації; джерела її отримання; методи збирання, запису та зберігання.

Обов'язковим під час написання першого розділу роботи є літературний огляд основних понять роботи згідно з обраною темою. Джерелом інформації є підручники, монографії, періодичні видання.

У теоретичній частині розкриваються існуючі методичні підходи щодо аналізу обраної теми. Узагальнюючи їх, студент визначає переваги, недоліки технологій, методів аналізу, систем показників та критеріїв, що застосовуються. Обсяг першого розділу складає

Бажано закінчити теоретико-методичний розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень даної проблеми, визначити послідовність, або методику аналізу досліджуваної проблеми, яку буде використано в курсовій роботі. Це може бути одна обрана методика з наявних, або синтез декількох методик. Вибір саме цієї методики необхідно обґрунтувати.

Загальний обсяг теоретичного розділу не повинен перевищувати 25 – 30% обсягу курсової роботи.

Джерелами інформації для теоретико-методичної частини можуть бути монографії, навчальні посібники та підручники, навчально-методична література, статистичні матеріали, нормативна та законодавча база діяльності підприємств, наукові статті, інформація з офіційних сайтів мережі Інтернет.

2.4. Аналітична частина курсової роботи

У другому розділі курсової роботи наводиться загальна фінансово-економічна характеристика банку та виконується економічний аналіз його діяльності за напрямками згідно з обраною темою та об'єктом дослідження.

Розділ присвячується огляду методологічних аспектів та аналізу в напрямі тієї чи іншої теми. Студент винен проаналізувати сучасний стан предмету дослідження та виявити певні тенденції розвитку на найближчий час. Обов'язково необхідно звернути увагу на діючі законодавчі акти, які розроблені НБУ і спрямовані на регулювання банківської системи.

Загальна фінансово-економічна характеристика об'єкта повинна відображати таку інформацію: стисла історична довідка, інформація про заснування банку, форму власності; характеристика основної продукції, що виробляється на підприємстві, її призначення та основні споживачі; характеристика виробничої структури та структури управління підприємством; динаміка основних показників господарчої діяльності підприємства за декілька років.

Метою проведення комплексного економічного аналізу є формування у студента компетентного підходу до проведення аналітичних досліджень зміни економічних показників роботи банку під впливом різних чинників та встановлення причин таких змін.

За підсумками проведених аналітичних досліджень необхідно зробити обґрунтовані висновки та пропозиції щодо поліпшення роботи банку з урахуванням використання виявлених резервів та усунення недоліків.

Важливою складовою проведення поглибленого аналізу за обраною темою є всебічний розгляд та оцінювання ступеня вирішення досліджуваних проблем у банках із метою виявлення позитивних сторін та існуючих недоліків.

Обов'язковою є власне оцінювання автора щодо виявлених тенденцій та обґрунтування висновків і пропозицій, спрямованих на вирішення проблемних питань економічного аналізу за темою дослідження.

Обсяг аналітичного розділу повинен складати до 25 сторінок машинописного тексту розділу та не повинен бути менше 40 % обсягу курсової роботи. Виконання цього розділу сприяє формуванню компетенцій аналітичного напрямку. Зміст і структура аналітичної частини роботи залежать від теми і основних завдань дослідження.

Під час виконання аналітичної частини курсової роботи обов'язковим є посилання на форми бухгалтерської звітності, внутрішні аналітичні документи банку, які є інформаційною основою.

За результатами проведеного економічного аналізу студент повинен сформулювати обґрунтовані рекомендації щодо економічної проблеми, яка вирішувалась в роботі. Запропонований комплекс організаційно-економічних заходів повинен бути спрямованим, перш за все, на розкриття теми курсової роботи аналітичними засобами, на покращення фінансово-економічних показників та результатів банківської діяльності: покращення фінансового стану банку, підвищення прибутковості, ефективності використання економічного потенціалу банку та інші.

У аналітичній частині курсової роботи мають бути наведені розрахунки, які підтверджували б наукову достовірність та точність зроблених на їх основі висновків. Інакше кажучи, основний зміст цього розділу повинен складатися з аналітичного обґрунтування фінансової інформації з використанням формул, розрахунків, схем, графіків тощо. Студент повинен продемонструвати свої знання та вміння не тільки проаналізувавши конкретну проблему, але й ретельно розкрити найбільш прийнятні шляхи її вирішення для конкретного банку.

Обов'язковим елементом виконання даного розділу є застосування сукупності розрахункових та евристичних методів аналізу, сучасного аналітичного інструментарію.

Обов'язковим елементом виконання аналітичного розділу є застосування економічних моделей та економіко-математичних методів для вирішення економічної задачі.

У кінці аналітичного розділу курсової роботи викладаються результати проведеного економічного аналізу відповідно до обраної теми та пропонуються основні напрями удосконалення проблеми розгляду. Важливість цього завершального етапу зумовлюється тим, що його результати

служать базою для виконання робіт на наступній стадії опрацювання теми курсової роботи.

Метою аналітичної частини роботи є обґрунтування резервів зростання кількісних та покращення якісних показників функціонування об'єкта дослідження.

Інформаційною базою для аналізу виступають дані об'єкта дослідження в динаміці. Також фактичний цифровий матеріал можна використовувати із періодичних фахових видань, таких, як "Вісник Національного банку України", "Банківська справа", "Фінанси України", "Урядовий кур'єр", "Голос України" та ін. Результати аналізу необхідно подавати у таблицях, діаграмах, графіках.

Студенту слід приділити значну увагу формулюванню висновків та пропозицій, підготовці й обґрунтуванні рекомендацій щодо усунення виявлених недоліків, а також удосконалення організації вирішення проблем курсової роботи за результатами проведеного економічного аналізу.

2.5. Практична частина курсової роботи

У третьому розділі (обсяг цієї частини складає 15 – 25 аркушів) розробляються і обґрунтовуються рекомендації з підвищення ефективності організації управління ризиками банку із застосуванням нових методик, запозиченням та адаптацією зарубіжного досвіду, використанням економіко-математичних методів у межах досліджуваної проблеми.

У цьому розділі повинні бути викладені сутність, мета і методи заходів, що пропонуються, наведені вихідні дані та виконані необхідні розрахунки, які потрібно здійснити перед впровадженням у практику.

Рекомендації та пропозиції повинні мати наукову мотивацію, пропозиції, бути конкретними та пов'язаними з теоретичними положеннями роботи, впливати з аналізу фактичного матеріалу, тобто з аналітичного розділу.

Необхідно розглянути світовий досвід; вітчизняні наукові праці провідних вчених економістів та фахівців-практиків у галузі сучасного банківського бізнесу. Останній розділ повинен бути підсумковий, який доводить можливості усунення недоліків та проблем, а також визначає перспективні можливості.

Усі розділи роботи повинні бути пов'язані між собою, тому особливу увагу потрібно звертати на логічні "переходи" від одного розділу до іншого

й у середині розділу – від питання до питання. Кожний розділ роботи повинен закінчуватися короткими висновками (1 – 2 абзаци), де студентом зазначається, які питання були розкриті в процесі написання курсової роботи.

Зміст третього розділу найбільш повно розкриває здатність студента до самостійної роботи, виявляє його вміння використовувати теоретичні знання в конкретних умовах практичної діяльності.

2.6. Висновки

Висновки курсової роботи виконують роль закінчення, обумовленого логікою проведення дослідження у формі синтезу накопиченої в основній частині наукової інформації.

Якщо у вступі чітко визначені завдання та обґрунтовані ключові питання, в основній частині всебічно і докладно розкрита сутність мети, наведений статистичний матеріал із його аналізом, у висновках зроблені узагальнення з теми, то робота матиме цілісний вигляд, свідчитиме про глибокі знання її автора.

Крім того, курсова робота повинна бути написана грамотно, ясно, логічно. Не слід повторювати одні й ті самі вирази, використовувати загальні фрази, навантажувати текст цитатами, довільно скорочувати слова.

У висновках рекомендується додержуватися послідовності проведеного в роботі дослідження та послідовності вирішених завдань, відображених у вступі курсової роботи потрібно підкреслити актуальність і значення теми роботи в цілому, дати найбільш важливі теоретичні та практичні результати дослідження, які впливають з основної частини курсової роботи; вказати основні недоліки та шляхи удосконалення з теоретичних і практичних питань дисципліни. Обсяг висновків – 2 – 3 сторінки. Кожне нове положення доречно подавати з абзацу.

2.7. Література

Література охоплює всі джерела, що були вивчені студентом під час написання роботи (літературних джерел повинно бути не менш 40).

У цьому розділі в алфавітному порядку наводяться використані законодавчі, нормативні акти, літературні джерела з досліджуваної проблеми.

Відомості про джерела, що включені до списку, необхідно подавати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Опис джерел складають відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи. Список літератури слід розміщувати в такій послідовності: Конституція України; закони України; укази Президента України; постанови Верховної Ради України; постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України; нормативні акти Національного банку України; інша література в алфавітному порядку (додаток Б).

До переліку джерел не включаються праці, на які немає посилання у тексті курсової роботи і вони фактично не були використані.

2.8. Додатки

До додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття курсової роботи, але включення його до основної частини може змінити логічне уявлення про роботу, або матеріал, що не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг:

- використані у роботі дані про діяльність об'єкта дослідження за останні 3 – 5 років;

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;

- таблиці допоміжних цифрових даних; таблиці допоміжних цифрових даних;

- інструкції і методики, опис алгоритмів і програм вирішення задач на ПЕОМ, які розроблені в процесі виконання роботи;

- ілюстрації допоміжного характеру, матеріали фінансової звітності банківських установ;

- інструкції і методики.

Великі таблиці, рисунки, які займають більше двох сторінок доцільно виносити у додатки, тобто додатки містять графіки, таблиці, діаграми та схеми, які мають не стандартні розміри, або складний вигляд для оформлення в курсовій роботі. Обов'язково в тексті курсової роботи повинні міститися посилання на додатки.

Додатки не входять у загальний обсяг курсової роботи.

3. Правила оформлення курсової роботи

3.1. Загальні вимоги

Одним із показників якості виконаної роботи є її оформлення. Розрізняють зовнішній вигляд роботи (охайність, грамотність) і внутрішнє оформлення (правильне подання цитат, посилання на літературні джерела, ілюстрації, таблиці, списки використаних джерел, додатки).

Загальними вимогами до оформлення курсової роботи є: чіткість побудов; логічна послідовність викладу матеріалу; переконливість аргументації, стислість і точність визначення, що виключають можливість суб'єктивного і неоднозначного їх тлумачення, доведеність висновків та об'єктивність рекомендацій.

Курсова робота виконується державною мовою України. Виклад змісту курсової роботи повинен бути літературним, чітким і ясним.

Оскільки курсова робота є кваліфікаційною працею, її мові і стилю слід приділити серйозну увагу. Стиль роботи має бути науковим. Для наукового тексту характерними є смислова завершеність, цілісність і зв'язність.

Важливим засобом вираження логічних зв'язків є спеціальні функціонально-синтаксичні засоби зв'язку, що вказують на послідовність розвитку думки (спочатку, насамперед, потім, по-перше, по-друге, отже), заперечення (проте, але, у той час як, тим не менше), причинно-наслідкові відношення (таким чином, тому, завдяки цьому, відповідно до цього, внаслідок цього), перехід від однієї думки до іншої (звернімося до..., розглянемо..., зупинимось на..., розглянувши..., перейдемо до..., необхідно зупинитися на...), результат, висновок (отже, значить, як висновок, на закінчення зазначимо, усе сказане дає змогу зробити висновок, підсумовуючи, слід сказати...).

Курсова робота виконується студентом і подається викладачеві у роздрукованому вигляді. Курсову роботу друкують за допомогою комп'ютера на лазерному принтері з одного боку аркуша паперу формату А4 (210 x 297 мм).

Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі і дорівнювати 5 знакам (приблизно 1,25 см).

Кожний розділ курсової роботи треба починати з нової сторінки. На попередній сторінці при цьому повинно бути не менше 10 рядків тексту.

Відстань між заголовком розділу і заголовком підрозділу повинна дорівнювати 2 – 3 рядкам (приблизно 30 мм), між заголовком підрозділу та наступним текстом повинна дорівнювати 1 – 2 рядкам (приблизно 20 мм), між заголовком підрозділу і останнім рядком попереднього тексту (у разі, коли закінчення одного і початок іншого підрозділу розміщуються на одній сторінці) – 2 рядкам. При цьому після заголовку підрозділу і відповідного відступу на сторінці повинно бути розміщено не менше 3 рядків тексту.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності.

Під час комп'ютерного набору тексту слід використовувати шрифт *Times New Roman Cyr 14*. Міжрядковий інтервал – множина 1,3.

Під час оформлення таблиць та рисунків допускається використання 12 розміру шрифту.

Міжрядковий інтервал в таблиці може бути від 1,0 до 1,3.

Курсова робота або переплітається, або підшивається у спеціальну папку для курсових робіт. Обсяг курсової роботи 40 – 60 сторінок (без додатків).

Текст курсової роботи повинен бути надрукований з обов'язковим додержанням таких відступів від краю аркуша (рис. 1): лівий – не менше 30 мм, правий – не менше 10 мм, верхній, нижній – не менше 20 мм.

Під час виконання робіт необхідно дотримувати рівномірну щільність, контрастність і чіткість зображення по всій роботі.

У роботі повинні бути чіткі лінії, літери, цифри та інші знаки. Усі лінії, літери, цифри і знаки повинні бути однаково чорними по всій роботі.

Окремі слова, формули, знаки, що вписуються у текст, повинні бути чорного кольору, щільність вписаного тексту повинна бути максимально наближеною до щільності основного тексту.

За матеріалом курсової роботи студентом також готується невелика (3 – 7 хвилин) доповідь. Доповідь повинна супроводжуватись стислою презентацією, виконаною у *Microsoft PowerPoint* (5 – 9 слайдів).

На слайди презентації повинні бути винесені: назва роботи, прізвище та ім'я виконавця (ів), мета роботи, основні тези роботи, матеріали візуального супроводу (таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо), основні результати і висновки дослідження та інша інформація (за бажанням виконавця роботи).

3.2. Нумерація

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок курсової роботи. На титульному аркуші, змісті, першій сторінці вступу номер сторінки не проставляють.

Перед заголовком розділу ставлять його номер арабською цифрою. Слово "розділ" не пишуть (рис. 1).

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, ілюстрацій, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті на відстані 10 мм від верхнього та правого країв аркушу без знака № і без крапки в кінці.

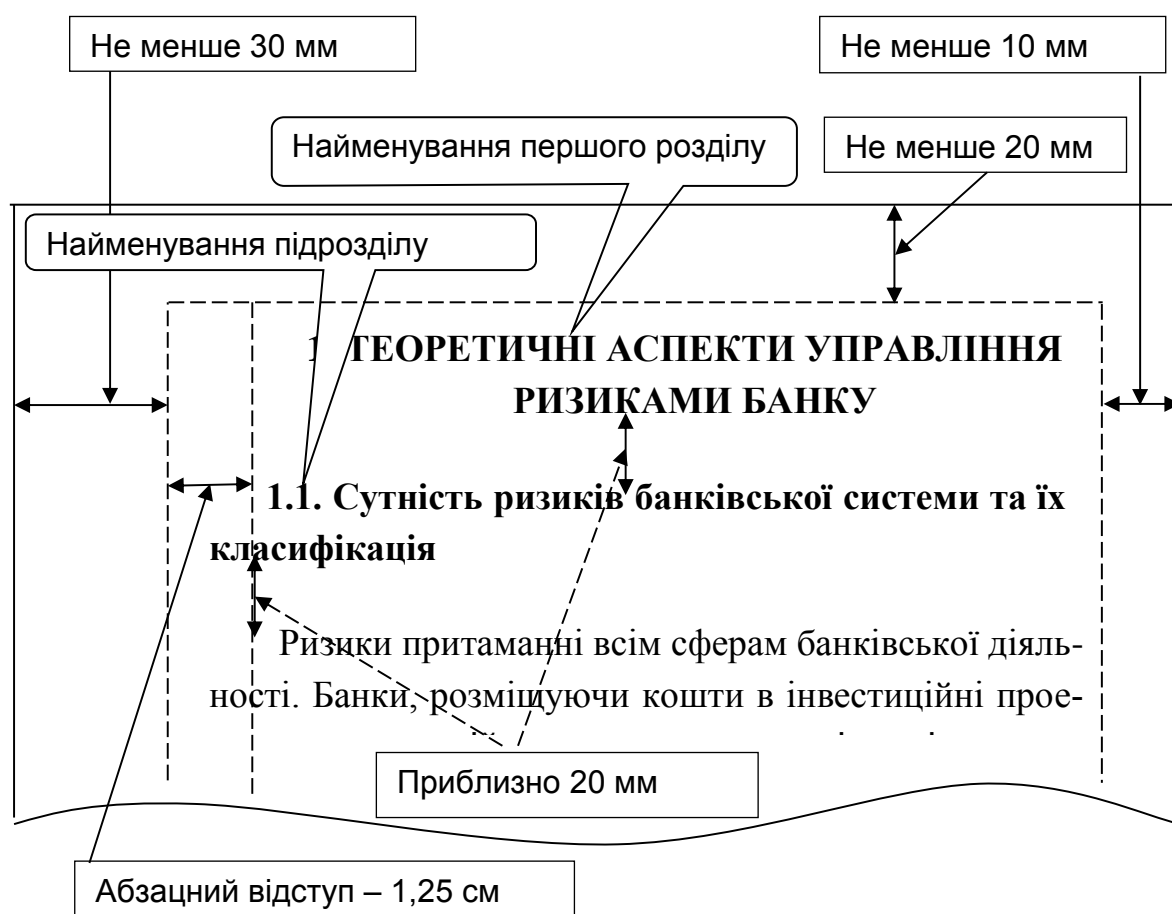

Рис. 1. Наочне наведення вимог щодо оформлення курсової роботи

Номери сторінок починають проставляти з другої сторінки вступу у правому верхньому куті без крапки в кінці до першої сторінки додатків включно.

Нумерація повинна бути на сторінках альбомного та книжкового формату. На додатках також проставляється нумерація сторінок.

3.3. Заголовки

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ починається номером та назвою.

Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ", "ВИСНОВКИ", "ЛІТЕРАТУРА", "ДОДАТКИ" пишуть великими літерами симетрично до тексту (не дозволяється їх підкреслювати, переносити в них слова). Заголовки підрозділів пишуть маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Абзаци починають із відступу, що дорівнює 15 – 17мм. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Заголовки розділів і підрозділів варто починати з абзацного відступу, не підкреслюючи, без крапки наприкінці (рис. 2).

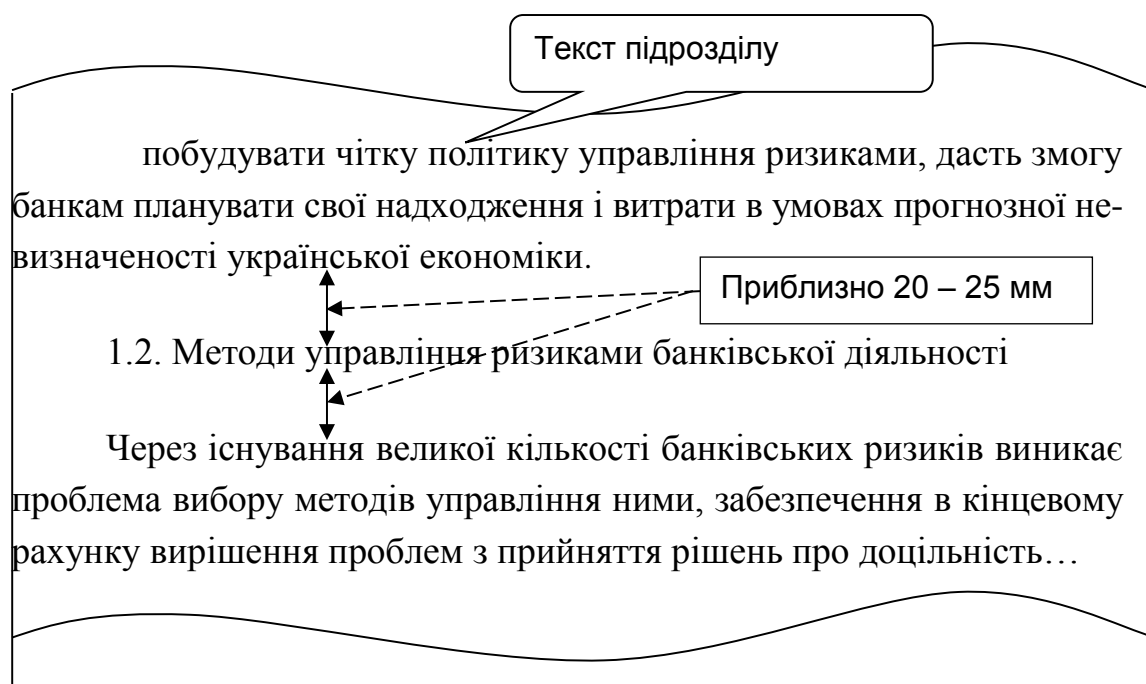

Рис. 2. Наочне наведення вимог щодо оформлення підрозділів курсової роботи

Заголовки розділів слід писати великими літерами, підрозділів – друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Відстань між заголовком (розділів, підрозділів), попереднім та подальшим текстом повинна бути в межах 20 мм (див. рис. 2), однакова по всій роботі. Після заголовку підрозділу на сторінці (в кінці сторінки) повинно бути не менш 3 – 4 рядків.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номеру розділу і порядкового номера підрозділу. Між ними ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка.

Найменування наступного підрозділу та початок його тексту розташовують на тій же самій сторінці, що і попередній підрозділ.

3.4. Перерахування

У разі необхідності у тексті можуть наводитися перерахування. Перед перерахуванням ставиться двокрапка. Для першої деталізації перерахування варто використовувати арабські цифри з дужкою. Наприкінці ставиться крапка з комою або двокрапка, якщо є подальша деталізація.

Перед кожною позицією подальшого перерахування варто ставити малу літеру українського або російського алфавіту з дужкою або, не нумеруючи, – з абзацного відступу без геометричних прикрас (другий рівень деталізації). Наприкінці ставиться крапка з комою. Після останнього пункту перерахування ставиться крапка. Перерахування пишуть малими літерами з абзацного відступу (рис. 3).

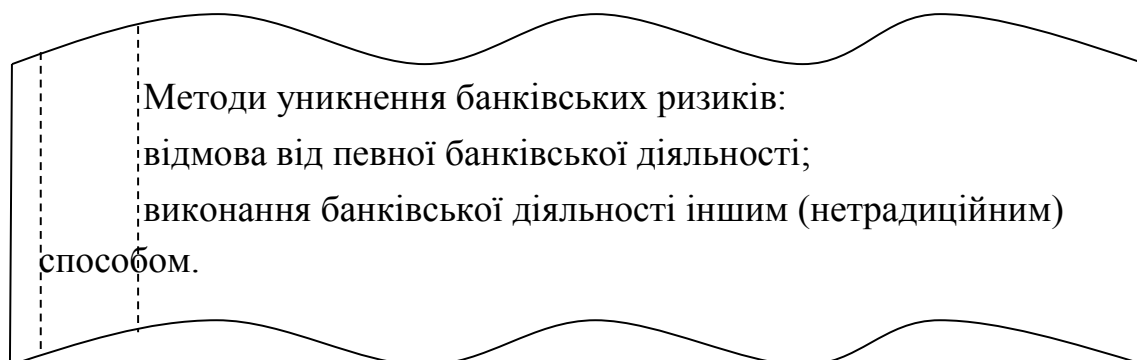

Рис. 3. Наочне наведення оформлення перерахувань у курсовій роботі

3.5. Ілюстрації

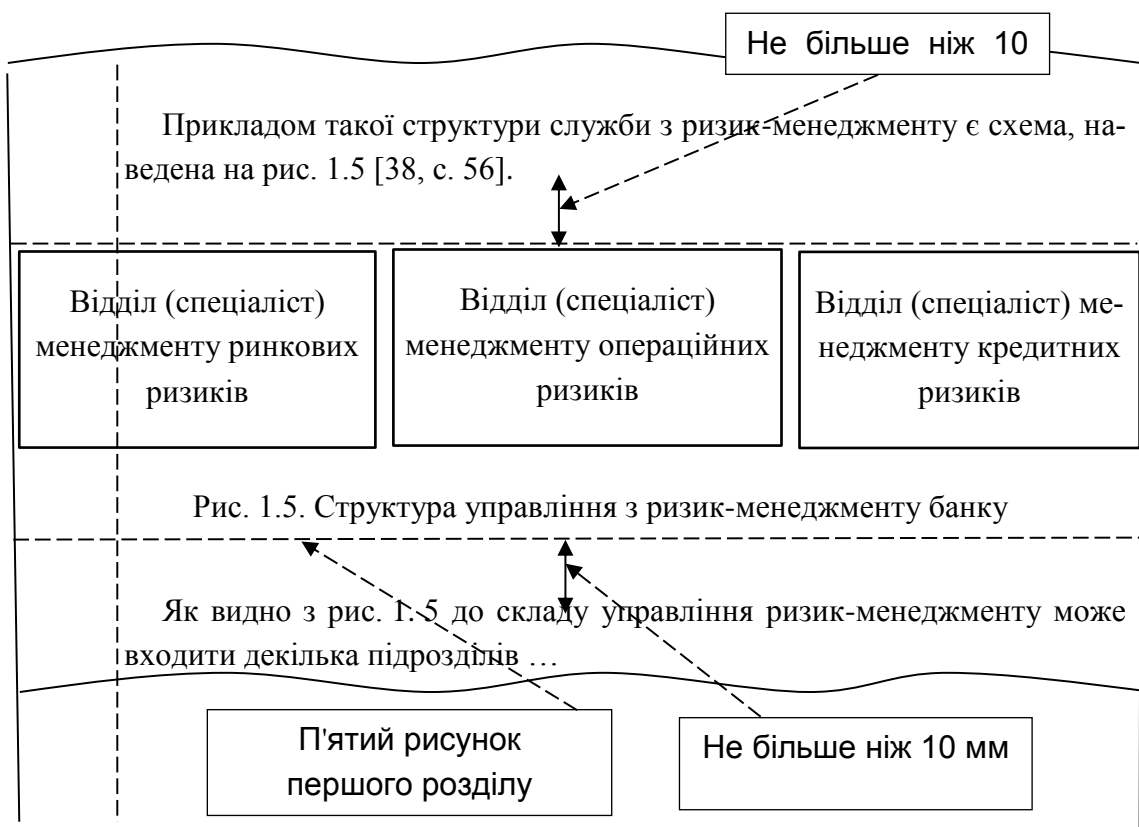
Ілюстрації (рисунок, графік, схема) варто розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

На всі ілюстрації повинні бути дані посилання в роботі. Якщо ілюстрації створені не автором роботи, необхідно давати посилання на джерело, з якого запозичено ілюстрацію.

Назви схем, рисунків, графіків розташовують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розташовують роз'яснювальні дані.

Ілюстрації варто нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, що приводяться в додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою. Наприклад: Рис. 1.5. (п'ятий рисунок першого розділу).

Відстань від тексту до ілюстрації та від ілюстрації до тексту – один рядок, якщо ілюстрація вбудовується в структуру тексту, тобто розташована не на окремій сторінці (рис. 4).

Рис. 4. Наочне наведення оформлення ілюстрацій в курсовій роботі

3.6. Таблиці

Таблицю варто розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці, якщо таблиця доволі завелика для її вбудовування в структуру тексту на тій же самій сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті.

Таблиці нумерують арабськими цифрами послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, наприклад: "Таблиця 2.1" (перша таблиця другого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких (рис. 5).

Рис. 5. Наочне наведення оформлення таблиць у курсовій роботі

Під час переносу частини таблиці на інший аркуш (сторінку) пишуть слова "Закінчення табл." і вказують номер таблиці, наприклад "Закінчення табл. 1.2", а роль шапки таблиці у цьому випадку відіграє цифровий порядок. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Відстань між попереднім та наступним текстом і таблицею повинна дорівнювати 1 рядку (не більше 10 мм).

3.7. Формули та рівняння

Формули і рівняння розташовують у центрі рядка безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються.

Вище на нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено не менше одного вільного рядка (рис. 6).

Формули (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі.

Для експертної оцінки доцільно обрати не більше 15 – 20 %. Вибірка для дослідження розраховується на основі найманівського розміщення (2.4):

$$n_r = n \times \frac{N_r \sigma_r}{\sum_{q=1}^L N_q \sigma_q} \quad (2.4)$$

де L – кількість стратегій;
 N_q – кількість банків в страті q;
 σ_q – стандартне відхилення значень головної компоненти в страті q.

Стандартне відхилення величини активів по першій групі банків $\sigma = 29767166,7$ тис. грн, по другій групі банків – $2760125,9$ тис. грн.

Приблизно 10 мм

Рис. 6. Наочне наведення оформлення формул та рівнянь у курсовій роботі

Номери формул пишуть біля правої частини аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (2.4) (четверта формула другого розділу). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані в формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки.

Перенос формули або рівняння на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, причому, знак операції на початку наступного рядка повторюють. У разі переносу формули або рівняння на знаку операції множення застосовують знак "x". Якщо в роботі тільки одна формула або рівняння, їх нумерують порядковою нумерацією в межах розділу. Формули, що впливають одна з іншої і не розділені текстом, відокремлюють комою.

Відстань від тексту до формули і від формули або/і розшифрування формули до тексту – один рядок (приблизно 10 мм).

3.8. Посилання

Під час написання курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела та матеріали, що наводяться в роботі. Посилання дають змогу перевірити достовірність відомостей.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за списком літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, "...у працях [6 – 9]..." або "...у роботі [29, с. 42]...", або просто вказати номер джерела біля запозиченого тексту [25].

У разі посилання на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, люстрації, таблиці, формули, рівняння або додатки зазначають їх номери. Наприклад:

"...у розділі 3..."

"...відповідно до підрозділу 3.3..."

"...на рис. 5.1..."

"...у табл. 2.7..."

"...згідно табл. 2.7..." або "...виходячи із табл. 2.7..."

"...(див. табл. 2.7)..."

"...за формулою (3.6)..."
"... у рівняннях (2.5) – (2.9)..."
"...у додатку В..." або "...(додаток В)".

3.9. Посилання на використані джерела та цитування

У список вміщують усі літературні джерела, на які були посилання в тексті курсової роботи. До того ж слід дотримуватися наступного порядку щодо розташування літературних джерел:

Конституція України;

закони України;

Укази президента України;

постанови Верховної Ради України;

постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України;

наукова, навчально-методична та спеціальна література (у тому числі газетні та журнальні статті), видана українською та російською мовами в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;

література, видана іноземними мовами;

Інтернет-ресурси в алфавітному порядку.

Відомості щодо літературних джерел, включених до списку, слід наводити згідно з вимогами державних стандартів з обов'язковим наведенням назв праць і вихідних даних видавництва.

Нумерують літературні джерела арабськими цифрами із крапкою згідно з їхнім порядковим номером у переліку.

Рекомендована загальна кількість позицій у списку літератури має бути не менше ніж 40 джерел. Приклад оформлення списку використаної літератури наведено в додатку Б.

Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи наведено в додатку В.

3.10. Додатки

Додатки оформлюють як продовження роботи, у вигляді окремої частини та розміщуються у порядку появи посилань на них у тексті.

Додатки повинні мати титульний аркуш, на якому посередині великими літерами слід написати слово "ДОДАТКИ". Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований зверху симетрично відносно тексту сторінки.

Посередині рядка над заголовком рядковими літерами з першої великої повинно бути написане слово "Додаток" і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, додаток А, додаток Б і т. д.

Додатки повинні мати спільну з рештою випускної роботи наскрізну нумерацію сторінок.

За необхідністю текст додатків може поділятися на розділи, підрозділи, пункти і підпункти, які слід нумерувати в межах кожного додатка.

У цьому разі перед кожним номером ставлять означення додатку (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; Б.2.1 – підрозділ 2.1 додатка Б; В.4.1.1 – пункт 4.1.1 додатка В; К.1.2.3.4 – підпункт 1.2.3.4 додатка К.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є в тексті додатка, слід нумерувати в межах кожного додатка, наприклад, рисунок А.2 – другий рисунок додатка А; таблиця А.1 – перша таблиця додатка А; формула (Б.1) – перша формула додатка Б.

У посиланнях у тексті додатка на ілюстрації, таблиці, формули, рівняння рекомендується писати: "... на рис. А.1 ...", "... на рис. В.1 ..." – якщо рисунок єдиний у додатку В; "... в таблиці Г.3 ...", або "... в табл. А3 ..."; "... за формулою (В.1)...", "... у рівнянні Д.2 ...".

Якщо у курсовій роботі як додаток використовується документ, що має самостійне значення й оформлюється згідно з вимогами до документа даного виду, його копію вміщують у роботі без змін в оригіналі.

Перед копією документа вміщують аркуш, на якому посередині друкують слово "ДОДАТОК__" і його назву (за наявності), праворуч у верхньому куті аркуша проставляють порядковий номер сторінки.

Сторінки копії документа нумерують продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок курсової роботи (не займаючи власної нумерації сторінок документа).

4. Критерії оцінювання результатів виконання курсової роботи

Курсова робота оцінюється членами комісії після її захисту студентом за 100-бальною та національною шкалою оцінок. У табл. 1 вказано форму контролю та графік виконання роботи з рівномірним розподілом часу протягом семестру.

Таблиця 1

Графік виконання курсової роботи

Вид навчання	Номер тижня з початку навчального семестру															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Курсова робота			10 %				60 %				80 %			100 %	Захист роботи	

На 14-ому тижні курсова робота подається студентом науковому керівникові для перевірки, рецензування і попередньої оцінки.

Змістовна частина курсової роботи оцінюється відповідно до семи елементів, а саме: змістовність, актуальність, самостійність автора, обґрунтованість висновків, якість матеріалу, рівень грамотності, якість оформлення.

За кожним елементом студент за роботу отримує певну кількість балів, яка сумі не перевищує 60 (табл. 2).

Таблиця 2

Критерії оцінювання курсової роботи

Елемент	Критерії оцінювання елемента	Максимальна кількість балів за якість виконання елемента
1	2	3
Змістовність	Оцінюється з точки зору наявності аналізу за заданою проблематикою, присутності теоретичного доведення, логіки викладення матеріалу, адекватності наукового апарату, відсутності протиріч між завданнями дослідження	15

1	2	3
Актуальність	Оцінюється з точки зору доведеності та обґрунтованості актуальності та своєчасності проведеної роботи, врахування сучасних наукових досягнень, врахування останніх тенденцій в економічній сфері	5
Самостійність автора	Оцінюється прояв власної, авторської думки студента, яка була розкрита в процесі дослідження, враховується наявність компіляції робіт інших авторів або наявність плагіату	15
Обґрунтованість висновків	Оцінюється з точки зору оригінальності та доведеності висновків та рекомендацій, наданих автором роботи, обґрунтованість пропозицій має бути підтверджена відповідними розрахунками та результатами проведеного аналізу	10
Якість матеріалу	Оцінюється сутність та надійність використаних джерел, їх актуальність та наукове призначення	5
Рівень грамотності	Оцінюється з точки зору грамотного викладення сутності роботи, дотримання наукового стилю, правильне оперування понятійним апаратом, використання специфічних термінів	5
Якість оформлення	Оцінюється з точки зору відповідності оформлення роботи вимогам щодо цього, дотримання ДСТУ	5
Усього		60

Робота не допускається до захисту в таких випадках:
коли вона не несе самостійного характеру;
написана на основі старих літературних джерел із використанням застарілого статистичного матеріалу;
співпадає за змістом із роботою іншого студента;
основні питання не розкриті;
не використовується статистичний матеріал та його графічне подання;

немає зв'язку з практикою; оформлення роботи не відповідає вимогам.

На 15 – 16 тижнях відбувається захист курсової роботи студентом перед комісією з трьох осіб, склад якої визначається кафедрою із числа провідних викладачів. Захист курсових робіт проводиться на відкритому занятті у заздалегідь оговорений час.

Процедура захисту курсової роботи є прилюдною і складається з таких етапів:

доповіді автора (визначається актуальність, мета, наукова та практична цінність роботи; отримані результати роботи).

Рекомендована тривалість доповіді слухача – до 3 – 7 хвилин; відповідей на запитання наукового керівника роботи і присутніх на захисті;

підведення підсумків захисту курсової роботи (дається оцінка курсової роботи кожного слухача).

Доповідь обов'язково супроводжується презентацією роботи.

Захист курсової роботи оцінюється максимум у 40 балів, що у сумі із оцінкою за змістовну частину роботи становитиме 100 балів. Критерії оцінювання захисту курсової роботи подано в табл. 3.

Таблиця 3

Критерії оцінювання захисту курсової роботи

Критерій	Кількість балів
Доповідь	19
Відповідь на запитання 1-го члена комісії	7
Відповідь на запитання 2-го члена комісії	7
Відповідь на запитання 3-го члена комісії	7
Загалом	40

Результати захисту курсової роботи перед комісією оформлюють відповідним протоколом, форма якого затверджена ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Таким чином, загальна оцінка за виконання курсової роботи складається з попередньої оцінки наукового керівника (максимум **60 балів**) та оцінки комісії (максимум **40 балів**). Вона складає максимально **100 балів**.

Нижче наведено табл. 4, яка регламентує переклад оцінок стобальної шкали ХНЕУ ім. С. Кузнеця, яка є внутрішнім стандартом університету, в оцінки національної чотирибальної системи оцінювання знань студентів.

Підсумкова оцінка з курсової роботи згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів Університету в систему оцінювання за шкалою ЄКТС конвертується в підсумкову оцінку за цією шкалою (табл. 4.2).

Відповідність національній шкалі оцінок рейтингових оцінок знань студента показників успішності студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця за шкалою ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою та шкалою університету	ЄКТС	Визначення
90 – 100	відмінно	A	Відмінно – відмінна відповідь, виконання роботи лише з незначною кількістю помилок
82 – 89	добре	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
74 – 81		C	Добре – в загальному правильна відповідь, робота з певною кількістю грубих помилок
64 – 73	задовільно	D	Задовільно – непогано, але зі великою кількістю недоліків
60 – 63		E	Достатньо – відповідь, робота задовольняє мінімальні критерії
1 – 59	незадовільно	FX	Незадовільно

Найкращі курсові роботи можуть бути рекомендовані кафедрою для подання на конкурс на найкращу студентську роботу.

5. Рекомендована література

5.1. Основна

1. Вітлинський В. В. Аналіз моделювання та управління економічним ризиком : навч.-метод. посіб. / В. В. Вітлинський, П. І. Верченко. – Київ : КНЕУ, 2000. – 292 с.
2. Галапуп Н. Д. Управління ризиками в банківській діяльності / Н. Д. Галапуп / Тернопільська академія народного господарства. – Тернопіль : Економічна думка, 2001. – 225 с.
3. Криклій О. А. Управління кредитним ризиком банку : монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. – 86 с.
4. Матвійчук А. В. Аналіз і управління економічним ризиком : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / А. В. Матвійчук ; Вінниц. нац. техніч. ун-т. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 219 с.
5. Примостка Л. О. Банківські ризики. Теорія та практика управління : монографія / Л. О. Примостка, О. В. Лисенок, О. О. Чуб. – Київ : КНЕУ, 2008. – 456 с.
6. Савченко О. Г. Ризики в банківській системі країн Європейського Союзу: методи визначення та управління / О. Г. Савченко ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : КНЕУ, 2004. – 235 с.
7. Управління банківськими ризиками : навч. посіб. / Мін-во освіти і науки України, ДВНЗ "КНЕУ ім. Вадима Гетьмана" ; за ред. Л. Примосткої. – 2-ге вид., без змін. – Київ : КНЕУ, 2009. – 600 с.
8. Управління ризиками та економічною безпекою : навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисципліни / [О. Д. Гудзинський, С. М. Судомир, Т. О. Гуренко, Н. В. Гайдамак]. – Київ : ІПК ДСЗУ, 2010. – 237 с.
9. Ющенко В. А. Управління валютними ризиками : навч. посіб. / В. А. Ющенко, В. І. Міщенко. – Київ : Знання, 1998. – 444 с.

5.2. Додаткова

10. Беляков А. В. Банковские риски: проблемы учета, управления и регулирования: разработки по управлению банком / А. В. Беляков. – Москва : БДЦ-пресс, 2003. – 256 с.

11. Внукова Н. Н. Банковские операции: расчетное и кредитное обслуживание предприятий : навч. посіб. / Н. Н. Внукова. – Харків : ВАТ "Модель Всесвіту", 2002. – 512 с.
12. Волкова Н. И. Управление банковской деятельностью : учебно-практич. пособ. / Н. И. Волкова, Р. А. Герасименко, Т. А. Чашко / под общ. ред. П. В. Егорова. – Донецк : ООО "Юго-Восток Лтд", 2003. – 338 с.
13. Волошин И. В. Оценка банковских рисков: новые подходы / И. В. Волошин. – Киев : Эльга, 2004. – 213 с.
14. Грюнинг Х. ван Брайович. Анализ банковских рисков : Система оценки корпоративного управления и управления финансовым риском / Хенни ван Грюнинг, Соня Брайович Братанович ; пер. с англ. ; вступ. сл. к рос. изд. : К. Р. Тагирбеков. – Москва : Весь Мир, 2003. – 289 с.
15. Кабушкин С. Н. Управление банковским кредитным риском : учеб. пособ. [для вузов] / С. Н. Кабушкин. – Москва : Новое знание, 2004. – 336 с.
16. Коваленко В. В. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрямки підвищення : монографія / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 153 с.
17. Круш П. В. Оцінка бізнесу : навч. посіб. / П. В. Круш , С. В. Поліщук. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 264 с.
18. Лисенок О. В. Управління ризиками в банку : Автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01 / О. В. Лисенок ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – Київ : КНЕУ, 2006. – 19 с.
19. Мороз А. М. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. – 2-ге вид., випр. і доп. – Київ : КНЕУ, 2002. – 476 с.
20. Основы банковской деятельности, (Банковское дело) : учеб. пособ. / под ред. К. Р. Тагирбекова. – Москва : Изд. дом "ИНФРА-М"; Изд-во "Весь мир", 2001. – 720 с.
21. Соколов Ю. А. Система страхования банковских рисков / Ю. А. Соколов, Н. А. Амосова. – Москва : Элит, 2003. – 287 с.
22. Управление рисками : учеб. пособ. / под ред. А. В. Воронцовского. – 2-е изд., испр. и доп. – Санкт-Петербург : ОЦЭиМ, 2004. – 457 с.
23. Шелудько В. М. / Фінансовий ринок : підручник / В. М. Шелудько. – 2-ге вид., стер. – Київ: Знання, 2008. – 535 с.

5.3. Інформаційні ресурси

24. Рада національної безпеки і оборони України. – Режим доступу : http://rnbo.gov.ua/content/org_access_pub_info.
25. Рахункова палата України. – Режим доступу : <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/category/35856>.
26. Світовий банк. – Режим доступу : <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>.
27. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
28. Торгово-промислова палата України. – Режим доступу : <http://www.ucci.org.ua>.
29. Україна і Світова Організація Торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wto.in.ua>.
30. Українське об'єднання лізингодавців. – Режим доступу : <http://www.leasing.org.ua>.
31. Українське право. – Режим доступу : <http://www.ukrpravo.com>.
32. Український союз промисловців і підприємців. – Режим доступу : <http://apitu.org.ua/welcome>.
33. Урядовий портал. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

Додатки

Додаток А

Теми курсових робіт із дисципліни "Управління банківськими ризиками"

1. Стратегії управління банківськими ризиками.
2. Економічні ризики: теоретичні засади, класифікація та фактори виникнення.
3. Процес управління банківськими ризиками: зміст, завдання, принципи та етапи.
4. Дослідження прибутковості капіталу з урахуванням ризиків: метод *RAROC*.
5. Організація та функціонування системи ризик-менеджменту в банку.
6. Організація роботи спостережної ради банку та його структурних підрозділів в процесі управління ризиками.
7. Виявлення та ідентифікація банківських ризиків.
8. Оцінювання факторів ризику валютного портфеля банку.
9. Дослідження методів управління банківськими ризиками та практика їх класифікації.
10. Управління інвестиційними ризиками в банку.
11. Порівняльний аналіз традиційної та нетрадиційної (сучасної) портфельної теорії управління ризиками в банку.
12. Ризики інвестиційного портфеля і їх диверсифікація.
13. Хеджування, спекуляція та страхування ризиків у банківській діяльності.
14. Похідні фінансові інструменти у банківському просторі.
15. Портфельний підхід та ефективність управління хеджевим портфелем банку.
16. Управління фінансовими неціновими ризиками банку.
17. Сутність ризику ліквідності та системний підхід до його оцінювання.
18. Управління функціональними ризиками банку.
19. Контроль та моніторинг за банківськими ризиками.
20. Внутрішні та зовнішні ризики банку: методи їх аналізу та вимірювання.

21. Якісний аналіз, джерела та принципи класифікації ризиків банку.

22. Аналіз моделей для оцінки та врахування кредитного ризику в діяльності банку.

23. Основні методи та методичні підходи до зниження ступеня кредитного ризику, їх раціональна суперпозиція.

24. Моделювання раціональної структури та обсягів резервів як засобу зниження ступеня кредитного ризику.

25. Методи раціонального управління кредитним портфелем з урахуванням ризику та ліквідності.

26. Методологічні підходи та методи адекватного визначення міри кредитного ризику.

27. Методи раціонального формування ціни банківського кредиту з урахуванням ризику та інфляції.

28. Динамічні кількісні методи та моделі кредитного ризику банку.

29. Використання методів імітаційного моделювання до оцінювання кредитоспроможності позичальника.

30. Використання дискримінантного та кластерного аналізу в питаннях кредитної політики банку з урахуванням ризику.

31. Оцінка та врахування кредитного ризику банку на базі використання математичного апарату теорії нечітких(розпливчастих) множин.

32. Урахування суб'єктивного чинника та схильності (несхильності) до ризику в формуванні кредитної політики банку.

33. Теорія гри в маркетингових дослідженнях кон'юнктури ринку позичкового капіталу.

34. Експертні процедури як спосіб урахування ризику в активних банківських операціях.

35. Теорія корисності в урахуванні кредитного ризику банку.

36. Оптимізація управління кредитним ризиком банку.

37. Банківський маркетинг та врахування кредитного ризику під час дослідження кон'юнктури ринку позичкового капіталу.

38. Моделювання лімітів на обсяги й терміни кредитів з урахуванням кредитного ризику та ліквідності.

39. Ризик та маневреність стратегії банку.

40. Ризик та проблеми стійкості банку.

Приклади бібліографічного опису

Видання	Бібліографічний опис
1	2
Законодавчі та нормативні документи	
Конституція	Конституція України: [зі змін. та допов., внесеними Законом України № 2952-VI від 1 лют. 2011 р.]. – Харків : Фактор, 2011. – 118 с. – (Серія "Бібліотека законодавства").
Кодекси	Житловий кодекс України : станом на 1 верес. 2011 р. : (відповідає офіц. текстові). – Харків : Одіссей, 2011. – 71 с. – (Серія "Закони України"). Податковий кодекс України : прийнятий Верховною Радою України 2 груд. 2010 р. № 2755-VI : текст із змін. станом на 1 січ. 2012 р. / М-во юстиції України. – Офіц. вид. – Київ : Укрправінформ, 2012. – 455 с.
Закони	Закон України "Про вибори народних депутатів України" : за станом на 27 січ. 2012 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ : Парлам. вид-во, 2012. – 189 с.
Постанови	Про затвердження Статуту публічного акціонерного товариства "Державний земельний банк" : постанова Кабінету Міністрів України від 25 лип. 2012 р. № 934 // Урядовий кур'єр. – 2012. – 31 жовт. – С. 13–15. – Дод.: Статут публічного акціонерного товариства "Державний земельний банк".
Нормативно-технічна документація	
Стандарти	ДСТУ ГОСТ 12.0.230:2008. Система управління охороною праці. Загальні вимоги (ГОСТ 12.0.230-2007, IDT). – Чинний від 2008-10-01. – Київ : Держстандарт України, 2008. – [22] с. – (Система стандартів безпеки праці).
Книги	
Однотомне видання У разі, коли документ має одного, двох, трьох авторів – у заголовку вказують прізвище тільки першого автора. За косою рисою в зоні назви та відомостей про відповідальність вказують прізвища авторів з ініціалами (обов'язково повторюють прізвище першого автора, зазначеного в заголовку бібліографічного опису).	

1	2
Один автор	<p>Кус А. Основы маркетинга / Альфред Кус ; пер. с нем. под науч. ред. А. Ф. Павленко, В. П. Пилипчука. – Київ : КНЕУ, 1998. – 272 с.</p> <p>Bashnyanyn G. I. Metrological economic systems: introduction into the general theory and methodology of formation of economic parameters / G. I. Bashnyanyn ; [ed. L. Kyryenko]. – Lviv : Publ. house of Lviv Commercial Acad., 2012. – 1149, [3] p.</p>
Два автори	<p>Корнійчук Л. Я. Футурологія і прогностичні ідеї фізичної економії / Л. Я. Корнійчук, В. О. Шевчук ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Київ : КНЕУ, 2012. – 70 с.</p> <p>Базилевич В. Д. Економіст Іван Васильович Вернадський В. Д. Базилевич, В. А. Короткий. – Київ : Знання, 2012. – 59 с. – (Бібліотечка товариства "Знання". Серія "Економічна")</p>
Три автори	<p>Павленко А. Ф. Маркетингові комунікації: сучасна теорія і практика : монографія / А. Ф. Павленко, А. В. Войчак, Т. О. Примак ; Київ. нац. екон. ун-т. – Київ : КНЕУ, 2005. – 404 с.</p> <p>Маслак В. О. Ринкова інфраструктура та її вплив на економічне зростання виробництва: теоретичні та прикладні засади : монографія / Маслак Вадим Олександрович, Маслак Олександр Олександрович, Жежуха Володимир Йосипович ; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Львів : Ін-т регіон. дослідж., 2010. – 202 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>Економіка праці та соціально-трудова відносина : підручник / [А. М. Колот та ін.] ; за наук. ред. А. М. Колота ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". – Київ : КНЕУ, 2009. – 711 с.</p> <p>Орієнтири відродження гірничо-металургійного виробництва України : монографія / О. С. Поважний, Ф. Ю. Поклонський, М. О. Ільяшов, В. М. Ращупкіна ; Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк : Донбас, 2012. – 457 с.</p>
Книги під назвою	<p>Економічна теорія : підручник / за ред. В. М. Тарасевича. – Київ : Центр учбової літератури, 2006. – 779 с.</p> <p>Регуляторна політика та дозвільна система в бізнесі : довід. підприємця / [упоряд. В. Веремчук та ін. ; наук. ред. О. Савчук та ін.] ; Ін-т аналізу держ. та регіон. політики, Волин. облдержадмін., Голов. упр. економіки Волин. обл. держадмін. – Луцьк : Гадяк Ж. В. : ІАДП, 2012. – 160 с.</p>

1	2
Збірники наукових праць	<p>Формування ринкової економіки : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана" ; [відп. ред. О. О. Беляєв]. – Київ : КНЕУ, 2010. – Вип. 23. – 620 с.</p> <p>Конвергенція економік України та Європейського Союзу: проблеми і перспективи : зб. наук. праць / Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія", каф. екон. теорії, Центр ім. Жана Моне з європейських студій при НаУКМА ; [редкол.: Ю. М. Бажал та ін.]. – Київ : Пульсари, 2012. – 164 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>Інформаційні технології у змісті освіти та практичній діяльності фахівців з обліку і аудиту: проблеми методології та організації : тези доп. наук.-практ. конф., 18 лютого 2010 року / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Київ : КНЕУ, 2010. – 305 с.</p> <p>Соціально-економічний розвиток України на початку XXI століття : зб. доп. 76 наук. конф. студ. КНЕУ, 22-23 квітня 2009 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана" ; [відп. за вип.: М. І. Мирун, О. А. Петухова]. – Київ : КНЕУ, 2009. – 390 с.</p>
Довідкові видання	
Енциклопедії	<p>Енциклопедія історії України / НАН України, Ін-т історії України ; редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. – Київ : Наук. думка, 2005. – Т. 1. – 688 с.</p>
Словники	<p>Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник : [близько 8000 понять і термінів] / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Київ : Знання, 2007. – 1072 с.</p> <p>Kraus K. Dictionary of economic terms / Kateryna Kraus, Natalia Kraus. – Poltava : Skytek, 2013. – 83 p.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>Економічний олімп : лауреати Нобелівської премії з економіки 1969 – 2009 рр. : бібліогр. покажчик / ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана" ; уклад. Т. О. Коноваленко, Р. О. Вайтешонок, І. Ю. Бойко ; [наук. ред. Т. В. Куриленко]. – Київ : КНЕУ, 2010. – 219 с.</p>
Неопубліковані документи	
Звіт про науково-дослідну роботу	<p>Розвиток наукового співробітництва НАН України з провідними зарубіжними науковим центрами та організаціями / НАН України, Центр досліджень наук.-техн. потенціалу і історії науки ім. Г. М. Дуброва ; керівники Онищенко Олексій Семенович, Маліцький Борис Антонович ; викон. : Б. А. Маліцький, О. С. Онищенко, В. І. Попик [та ін.]. – Київ, 2008. – 178 с. – ДР 0108U004050. – Інв. № XXXXXXXX.</p>

1	2
Дисертації	Равікович І. Є. Маркетингова діяльність торговельно-посередницьких підприємств та оцінка її ефективності : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Ілля Євгенійович Равікович ; [наук. керівник В. П. Пилипчук] ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Київ, 2010. – 181 с.
Автореферати дисертацій	Шикова Л. В. Формування ефективного механізму корпоративного управління на металургійних підприємствах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Лілія Валеріївна Шикова ; [наук. керівник О. М. Анісімова] ; ДВНЗ "Приазов. держ. техн. ун-т". – Маріуполь, 2013. – 20 с.
Депоновані наукові праці	Ільч Л. М. Формування і реалізація трудового потенціалу України в умовах демографічної кризи / Л. М. Ільч ; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – Київ, 2005. – 271 с. – Деп. у ДНТБ України 11.07.05, № 43-Ук2005. – Укр. – Бібліогр.: 154 назв.
Багатотомне видання	
Документ загалом	Юм Д. Сочинения : в 2-х т. / Давид Юм ; пер. с англ. С. И. Церетели и др. ; вступ. ст. А. Ф. Грязнова. – 2-е изд., доп. и испр. – Москва : Мысль, 1996. – Т. 1. – 733 с. ; Т. 2. – 799 с.
Окремий том	Тисяча років української суспільно-політичної думки : у 9-ти т. Т 5, кн. 1 / ред. Т. Гунчак [та ін.]. – Київ : Дніпро, 2001. – 512 с.
Електронні ресурси	
Локальний ресурс	Руденко Ю. М. Фінансові системи зарубіжних країн [Електронний ресурс] : практикум / Ю. М. Руденко, В. В. Токар ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Електрон. текст. дані. – Київ : ХНЕУ, 2013. – 224 с. – Назва з титул. екрана. Гуцаленко Л. В. Державний фінансовий контроль [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, В. А. Дерій, М. М. Коцупатрій. – Електрон. текст. дані. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – (Електронні видання). – Систем. вимоги: Pentium-класа ; Windows 95/98/2000/NT ; CD-ROM ; Acrobat Reader 9 UKR
Віддалений ресурс	Електронний архів (інституційний репозитарій) ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://hneu.edu.ua/Repository . – Назва з екрана. Статистичний щорічник за 2010 рік [Електронний ресурс] / Держ. служба статистики України. – Київ : Август Трейд, 2011. – Режим доступу : http://library.oseu.edu.ua/docs/Stat_Schor_ichnyk_Ukrainy_2010.pdf . – Назва з екрана.

Приклад титульного аркуша курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра банківської справи

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни
"Управління банківськими ризиками"

на тему: **"Аналіз та управління ризиками банківської діяльності"**

Студента 1 року навчання,
групи 8.02.25.16.01
спеціальності "Банківська справа"
Войтенко В. О.
Керівник канд. екон. наук, доц. Дзеніс В. О.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____ Колодізев О. М.
_____ Дзеніс В. О.
_____ Лебідь О. В.

м. Харків – 2017 рік

**Приклад змісту курсової роботи
на тему "Аналіз та управління ризиками банківської
діяльності"**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	5
1.1. Сутність ризиків банківської системи та їх класифікація	5
1.2. Методи управління ризиками банківської діяльності	10
1.3. Організаційне забезпечення ризик-менеджменту банку	15
2. АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	20
2.1. Методика комплексної оцінки ризиків банківської діяльності	20
2.2. Методика оцінки сукупного ризику банку на основі нормативно-індексної моделі	25
2.3. Методика макроекономічного стрес-тестування кредитного ризиків банків в Україні	30
3. РОЗРОБКА МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО МІНІМІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ.	35
ВИСНОВКИ.	45
ЛІТЕРАТУРА.	47
ДОДАТКИ.	49

ВІДГУК

на курсову роботу студента 1 року навчання магістратури
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця
спеціальності "Банківська справа" з навчальної дисципліни
"Управління банківськими ризиками"

на тему: _____

Актуальність теми даного дослідження обумовлена тим, що _____

Якість проведеного аналізу проблеми

Наявність недоліків:

Загальний висновок. Проте дані зауваження не знижують цінності курсової роботи. Вона відповідає вимогам що пред'являються до таких робіт та рекомендується до захисту.

Керівник

_____
(підпис)

В. О. Дзеніс

Зміст

Вступ.....	3
1. Порядок організації виконання та захисту курсової роботи.....	7
2. Зміст і структура курсової роботи	8
2.1. Вибір теми дослідження	8
2.2. Вступ.....	10
2.3. Теоретична частина курсової роботи.....	12
2.4. Аналітична частина курсової роботи.....	13
2.5. Практична частина курсової роботи.....	15
2.6. Висновки	16
2.7. Література	16
2.8. Додатки.....	17
3. Правила оформлення курсової роботи.....	18
3.1. Загальні вимоги.....	18
3.2. Нумерація.....	20
3.3. Заголовки.....	21
3.4. Перерахування.....	22
3.5. Ілюстрації.....	23
3.6. Таблиці	24
3.7. Формули та рівняння.....	25
3.8. Посилання	26
3.9. Посилання на використані джерела та цитування	27
3.10. Додатки.....	27
4. Критерії оцінювання результатів виконання курсової роботи	29
5. Рекомендована література.....	33
5.1. Основна	33
5.2. Додаткова	33
5.3. Інформаційні ресурси.....	35
Додатки.....	36

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ РИЗИКАМИ

**Методичні рекомендації
до виконання курсових робіт
для студентів спеціальності
072 "Фінанси, банківська справа та страхування"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Дзеніс** Вікторія Олександрівна

Відповідальний за видання *О. М. Колодізєв*

Редактор *О. В. Анацька*

Коректор *О. В. Анацька*

План 2017 р. Поз. № 246 ЕВ. Обсяг 46 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*